

Відділ освіти
виконавчого комітету
Шахтарської міської ради
комунальний заклад позашкільної освіти
"Центр позашкільної освіти"

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку**

**"Бісероплетіння"
3 роки навчання
(початковий, основний, вищий рівні)**

м.Шахтарське
2025 рік

Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення педагогічної ради
КЗПО "ЦПО"ПМР від 26.08.2025 р., протокол №1.

Автор : Збірник «Навчальні програми з позашкільної освіти."
(Загальна редакція Биковські О.В., Савенко Н.І.)
«ЧАРІВНИЙ СВІТ БІСЕРУ» Початковий, основний і вищий рівні

(«Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти
Науково-методичною комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради з
питань освіти Міністерства освіти і науки України», протокол від 12.02.2020 № 1)

Автор: Т. Г. Усик

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Як тільки не називають бісер - чарівний, загадковий, навіть живий. Бісер мандрував країнами з давніх - давен, поступово охоплюючи все ширше різні верстви населення. Це тому, що вироби з бісеру можуть розповісти про життя людей та давніх часів різних країн, про їх смаки, звички, національної особливості.

Мета гуртка - ознайомити і навчити учнів різних технік і прийомів бісерного рукоділля, використання та поєднання їх у виробках, розвиток фантазії, смаку та майстерності, а також інтерес до таланту, інтелектуальних можливостей, потяг до активної творчої діяльності. Навчити дітей відчувати красу, створену руками людини – митця, бачити, розуміти, захоплюватися, емоційно відгукуватися на неї, формувати естетичний смак, уміння розуміти і цінити твори мистецтва, пам'ятки історії та культури, красу рідної природи – це основні завдання гуртків декоративно – ужиткового напрямку.

Бісероплетіння, як таке що поєднує в собі відносну простоту прийомів, доступність матеріалів і можливість достатньо швидко побачити результати своєї праці - одне із захоплюючих видів декоративних ремесел, яке дозволяє прилучитися до багатогранного світу мистецтва, спробувати себе в ролі творця прекрасного.

Заняття в гуртку розвивають творчі здібності, уяву, пам'ять, прищеплюють повагу до традицій декоративно-ужиткового мистецтва, викликають бажання творити, фантазувати, думати. На заняттях гуртка вихованці мають можливість застосовувати знання, отримані на уроках історії, народознавства, малювання, обслуговуючій праці тощо. Діти знайомляться з термінами, вчаться працювати за схемою, самостійно підбирати гармонійне поєднання кольорових сполучень і контрастів.

Головним завданням є зацікавити дітей народним мистецтвом привчати учнів самостійно створювати різноманітні композиції, розвивати пошану до праці, виховувати потяг до естетики, розвивати високий мистецький смак. Навчаючись, учні повинні вміло використовувати різні види орнаментів, збагачувати їх новими елементами та цікавими композиційними задумками. Створюючи нові вироби за народними мотивами, вони зберігатимуть багатовікові традиції народної орнаментики, використовуючи кольорове поєднання і техніки виконання, притаманні окремим регіонам України.

Метою програми є формування компетентностей особистості засобами гуртка бісероплетіння. Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

1. Пізнавальної, що забезпечує ознайомлення з поняттями та знаннями, які стосуються бісероплетіння як одного з видів народної творчості.
2. Практичної, що сприяє оволодінню навиками виготовлення різноманітних виробів із бісеру.
3. Творчої, що забезпечує формування творчих здібностей.

4. Соціальної, що сприяє вихованню дбайливого і шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формування естетичного смаку; популяризації бісероплетіння.

Завдання гуртка:

Освітні – розширення і поглиблення знань про історію та розвиток бісероплетіння, формування знань з основ композиції, кольорознавства і матеріалознавства, освоєння техніки бісероплетіння.

Виховні – прищеплення інтересу до культури своєї Батьківщини, до витоків народної творчості, виховання естетичного ставлення до дійсності, працьовитості, акуратності, посидючості, терпіння, вміння довести почату справу до кінця, взаємодопомоги при виконанні роботи, економного ставлення до використовуваних матеріалів, прищеплення основ культури праці.

Розвиваючі – розвиток моторних навичок, образного мислення, уваги, фантазії, творчих здібностей, формування естетичного і художнього смаку.

Нанизування бісеру надзвичайно цікавить дітей, які на заняттях гуртка бісероплетіння дізнаються про зміст і форми мистецтва цього виду, знайомляться з основами загальної та спеціальної композиції. Слід пам'ятати, що робота з бісером потребує від вихованців надзвичайного терпіння, акуратності, фантазії та майстерності. Програма орієнтована на роботу з дітьми віком від 7 до 18 років і має початковий, основний і вищий рівні навчальної підготовки вихованців.

Програма передбачає 1 рік навчання на початковому рівні, 1 рік — на основному та 1 рік — на вищому рівні.

Програма початкового рівня розрахована на однорічне навчання, під час якого вихованці мають засвоїти ази мистецтва бісероплетіння. Навчання доцільно розпочинати з найпростіших технік бісероплетіння: паралельного плетіння, а також плетіння петельками та дугами; навчання низання бісером з найпростіших силянок: хрестиком, ліхтариком, решітками. Техніки виконання поступово ускладнюються. Початковий рівень передбачає навчання вихованцями користуванню схемами для бісероплетіння; вони опановують самостійну розробку схем і використання їх на практиці.

Програма основного рівня передбачає поглиблене вивчення теоретичних основ і послідовне опанування вихованцями різноманітних технік бісероплетіння. Вони націлені на формування вмінь і навичок, реалізацію творчої діяльності через виконання робіт, індивідуальний підхід до роботи, сприйняття прекрасного в художньому образі та народному ремеслі. Її складено для вихованців, які пройшли початковий рівень навчання за програмою. На заняттях основного рівня навчання вихованці знайомляться з рядом складних технік виконання виробів із бісеру. Вони опановують способи поєднання різних видів плетіння та низання.

Програма вищого рівня навчання дає можливість якнайкраще розвинути художні здібності та творче мислення дітей і задовольнити їхню потребу в самореалізації, підвищити зацікавленість декоративним мистецтвом і покращити трудові навички. Вона розрахована на слухачів, які мають бажання продовжити

навчання в гуртку з подальшою професійно - мистецькою орієнтацією. Програмою вищого рівня передбачено вивчення основ художньої викладки бісером та основ композиції, вишивки по вільному контуру та вишивки бісером рушників, декорування бісером писанок, фантазійне бісероплетіння. Із слухачів , які навчаються за програмою вищого рівня навчання, доцільно проводити індивідуальні заняття, щоб вдосконалити їхню майстерність. У навчальному процесі особливу увагу спрямовують на формування культурного й естетичного світогляду вихованців, вивчення народних звичаїв та обрядів, виховання шанобливого ставлення до духовних надбань українського народу та його мистецьких цінностей.

Заняття на початковому рівні навчання проводяться двічі на тиждень по 2 години, що становить 144 години. Заняття основного рівня проводяться двічі на тиждень по 2 години (144 години на рік), третього року — двічі на тиждень по 2 години (144 години на рік). Наповнюваність навчальних груп становить 10 вихованців на початковому , 10 вихованців (другий рік навчання основного рівня) та 5 слухачів третього року навчання вищого рівня .

Заняття з бісероплетіння носять теоретично – практичний характер і побудовані за принципом від простого до складного. Оскільки робота з бісером вимагає постійної уваги й напруженої роботи очей, потрібно зручно обладнати робоче місце кожного учня. Під час занять необхідно робити перерви для занять втомі. Програма інтегрує знання гуртківців з історії, народознавства, креслення, образотворчого мистецтва.

Основу проведення занять складає практична робота, використовуються також бесіди з історії бісерного ремесла, конкурси-виставки творчих робіт, екскурсії на виставки декоративно-ужиткового мистецтва. Варто застосувати комп'ютерну техніку для знайомства зі зразками робіт сучасних майстрів бісерного рукоділля, для складання трафаретів для розробки власних схем, для підбирання кольорових сполучень.

У програмі передбачено індивідуальну роботу з вихованцями згідно Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, яке затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004, № 651.

Програма є орієнтовною, а тому керівник колективу може вносити до її змісту зміни та доповнення, враховуючи умови. Кількість годин та їхній розподіл за темами програми теж є орієнтовними. Керівник колективу може сам визначати доцільність такого розподілу і вносити до програми відповідні корективи.

Основним фактором, який дозволяє реально оцінити знання, вміння та навички, отримані вихованцями, є виставки дитячих робіт, де кожен вихованець може порівняти результати своєї праці з іншими, побачити , які саме вироби викликають захоплення у відвідувачів виставок і чому. На протязі всього періоду навчання роботи вихованців демонструються на виставках. Нагороди , отримані вихованцями , є підтвердженням успішної діяльності гуртка.

1 рік навчання, початковий рівень
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/ п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні заняття	практичні заняття
1.	Вступне заняття.ТБ Історія виникнення бісероплетіння	2	2	—
2.	Основи кольороведення	2		2
3.	Паралельне плетіння	16	1	15
4.	Особливості плетіння виробів на жилці	10	-	10
5.	Плетіння пелюсток простої форми	10	-	10
6.	Виготовлення квітів, створення букетів.	10	-	10
7.	Роздільне плетіння частин виробів	10	-	10
8.	Плетіння петельками	10	2	8
9.	Плетіння дугами	10	2	8
10.	Пасхальні яєчка прийомом виклеювання бісеру на підготовленому матеріалі	12	2	10
11.	Віночок для ляльки	10	-	10
12.	Виготовлення роботи «Лісова галявина»	10	—	10
13.	Сувеніри з бісеру	10		10
14.	Панно з бісеру за мотивами казок	10	1	9
15.	Упаковка для виробів з бісеру	12	-	12
16.	Контрольне заняття	2		2
17.	Підсумкове заняття. Звітна виставка.	2	-	2
Разом		144	12	132

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Знайомство зі зразками робіт, літературою, різновидами матеріалів (бісер, намистини, склярус, стрази, блискітки т.і.) Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Робоча кімната. Інструменти та матеріали. Підготовка техніки та гігієни зору при роботі з бісером. Розподіл робочих місць. Походження бісеру його виробництво та застосування. Бісерний «диктант» - знайомство з різними видами бісеру, нанизування його на бісерний дріт.

Практична частина : сортування та класифікація наявного матеріалу. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки та вправ гімнастики для очей.

2. Основи кольороведення (2 год.)

Теоретична частина. Поняття про кольоросполучення. Кольорове коле. Тепла та холодна гама.

Практична частина: навчальні вправи.

3. Паралельне плетіння (16 год.)

Теоретична частина. Особливості паралельного плетіння бісером.

Схематичні особливості паралельного плетіння. Принцип паралельного низання, можливості його використання для виготовлення квітів, листків, браслетів, сувенірів. Знайомство зі зразками, схемами, принципами розробки власних схем в залежності від наявного матеріалу.

Виховна година: «Звичаї — неписані закони».

Практична частина:

- замальовки схем виготовлення квітів, листочків;
- поєднання кольорів при створенні схем;
- виконання пелюсток квітів технікою паралельного плетіння;
- виконання листочків, з'єднання квітки, обмотка стебла;
- виконання іграшок: мишки, крокодильчика, павучка, жук, муха,
- виготовлення виробів за зразками або за власним задумом;
- фантазійне плетіння індивідуальних іграшок;
- виставка перших робіт.

4. Особливості плетіння виробів на жилці (10 год.)

Теоретична частина. Виготовлення виробів “Овочі та фрукти” на жилці.
Схеми плетіння фігурок.

Практична частина. Плетіння виробів “Овочі та фрукти” (груша, морква, вишня, ананас, редис тощо) із застосуванням різних прийомів плетіння.

5. Плетіння пелюсток простої форми (10 год.)

Теоретична частина. Бесіда про охорону природи. Квіти та їхні особливості. Стилзація зображення. Схеми плетіння пелюсток.

Практична частина:

- виконання схем пелюсток квітів;
- плетіння пелюсток квітів (ромашки, незабудки, фіалки тощо).

6. Виготовлення квітів, створення букетів (10 год.)

Теоретична частина. Правила збирання та зберігання природних матеріалів. Прийоми виготовлення стебла. З'єднання окремих деталей за допомогою дроту і ниток у готовий виріб.

Практична частина:

- з'єднання окремих пелюсток у готову квітку;
- обмотка стебла нитками; поєднання квітів у букет.

7. Роздільне плетіння частин виробів (10 год.)

Теоретична частина. Схеми метеликів і комах інших видів. Способи плетіння складних виробів з окремих деталей.

Практична частина:

- виконання схем метеликів, бджоли, бабки, божя корівка тощо;
- плетіння складних виробів з окремих деталей.

8. Плетіння петельками (10 год.)

Теоретична частина. Особливості плетіння петельками. Особливості виготовлення мініатюрних дерев з бісеру.

Практична частина:

- виготовлення гілочок; оформлення крони;
- викінчення деревця (ялинки тощо) з бісеру;
- оформлення виробу.

9. Плетіння дугами (16 год.)

Теоретична частина. Особливості плетіння дугами.

Практична частина:

- виконання дуговим плетінням квітів (нарцис, пролісок, примула, лілія, лютик тощо).

10.Пасхальні яєчка прийомом виклеювання бісеру на підготовленому матеріалі (10 год.)

Теоретична частина. Виготовлення пасхальних яєць :-за технікою виклеювання :- ажурне обплетення яєць. Сувенір з бісеру — це писанка та іграшка. Виховна година: «Великий піст» (про особливості постування українцями).

Практична частина:

- виклеювання бісеру на підготовленому матеріалі;

11.Віночок для ляльки (10 год.)

Теоретична частина. Виготовлення квітів і листів на тонкому дроті.

Практична частина – Виготовлення віночка для ляльки.

12. Виконання роботи «Лісова галявина» (12 год.)

Теоретична частина. Розповідь про мешканців лісу. Основи композиції.

Прийоми об'єднання виробів у композиційне панно.

Практична частина:

- плетіння виробів у вигляді різних лісових тварин;
- створення виразної композиції "Лісова галявина".

13. Сувеніри з бісеру (10 год.)

Теоретична частина. При виготовленні сувенірних робіт використовуються всі схеми, вивчені протягом року. Індивідуально підбирається кольорова гама бісеру.

Практична частина:

- виконання сувенірів;

14.Панно з бісеру за мотивами казок (16 год.)

Теоретична частина. Основні прийоми бісероплетіння, використовувані для виготовлення фігурок казкових героїв: паралельне, петельне, голчаті плетіння. Аналіз моделей. Замальовка схем.

Практична частина:

- Виконання окремих елементів фігурок казкових героїв.
 - Підготовка основи декоративного панно: обтягування картону тканиною.
 - Складання композиції.
 - Прикріплення елементів композиції до основи.
 - Оформлення панно.

15. Упаковка для виробів з бісеру (12 год.)

Умови зберігання виробів з бісеру. Конструкції упаковок для сережок, намиста і інше. Поновлення старих виробів.

Практична частина:

замальовка конструкцій упаковок. Виготовлення упаковки для наявних виробів. для подарунків.

16. Контрольне заняття (2 год.)

За готовими зразками і виробами визначити техніку низання , дати характеристики використаного матеріалу, намалювати фрагмент схеми виготовлення виробу , дати визначення запропонованого кольорового сполучення. Скласти або розфарбувати готову схему виробу за певних умов.

17. Підсумкове заняття (2 год.) Підведення підсумків роботи за рік.

Відзначення кращих гуртківців. Завдання на літо.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- походження бісеру, його виробництво та застосування бісеру;
- техніку низання бісеру;
- різноманітність інструментів , матеріалів , приладдя та їх застосування для виготовлення виробів з бісеру;
- основи композиції та її особливості в бісероплетінні;
- особливості видів плетіння бісером;
- основи кольорознавства;
- умовні позначення на схемах;
- техніки виготовлення виробів з бісеру: паралельне, голчасте, петельне, нанизування дугами.

Вихованці мають вміти:

- підбирати інструменти до роботи;
- дотримуватись санітарно – гігієнічних вимог, правил безпечної праці та організації робочого місця;;
- послідовно планувати і виконувати роботу під час виготовлення виробів;
- творчо підбирати матеріал для композицій;
- виконувати техніки :паралельне ,петельне, нанизування дугами;
- сортувати бісер за формою, кольором і розміром;
- самостійно робити складання елементів та деталей в одну композицію.

Вихованці мають набути досвіду:

- роботи з різними видами бісеру
- безпечного користування інструментами;

- догляду за виготовленими виробами;
- виготовлення виробів різними техніками плетіння

1 рік навчання, основний рівень
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні заняття	практичні заняття
1.	Вступне заняття	2	2	—
2.	Особливості видів бісероплетіння	16	2	14
3.	Кругове плетіння	14	2	12
4.	Листя простої форми, створення букету	6	2	4
5.	Плетіння листя складної форми	12	2	10
6.	Плетіння спареним способом	10	2	8
7.	Обплетення предметів (вази, шкатулки та ін.) з використанням різних технік	10	2	8
8.	Новорічні іграшки	12	-	12
9.	Виготовлення вітальних листівок	8	-	8
10..	Бісероплетіння в народних традиціях	2	-	2
11.	Морська композиція	10	1	9
12.	Сучасні бісерні прикраси	16	2	14
13.	Оздоблення одягу бісерними виробами	8	-	8
14.	Виготовлення «Знаків зодіаку»	14	-	14
15.	Бесіди з історії бісерного рукоділля	2	-	2
16.	Підсумкове заняття. Звітна виставка	2	-	2
Разом		144	17	127

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Знайомство зі зразками робіт, літературою, різновидами матеріалів (бісер, намистини, склярус, стрази, блискітки т.і.). Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Робоча кімната. Інструменти та матеріали. Підготовка техніки та гігієни зору при роботі з бісером.

Робоча кімната. Інструменти й матеріали.

2. Особливості видів бісероплетіння (16 год.)

Теоретична частина. Про бісер, як матеріал для творчості. Інструктаж із техніки безпеки. Дугове плетіння. Пластика і форма дугового бісероплетіння. Особливості багатопелюсткового з'єднання квітів троянди, жоржини тощо). Мова та символіка квітів.

Виховна година: «Земля — наш спільний дім» (про збереження та шанобливе ставлення до природи й довкілля).

Практична частина:

- виготовлення фрагментів і деталей квіткових композицій дуговим плетінням;
- створення схем для виготовлення з бісеру квітів (троянд, мальва тощо);
- виготовлення пелюсток для квітів; виготовлення листя та бутонів для квітів;
- з'єднання листя та бутонів з гілочкою; обмотка квіткових гілочок.

3. Кругове плетіння (14 год.)

Теоретична частина. Методи бісероплетіння для об'ємних форм. Кругове плетіння.

Особливості виготовлення гілки винограду. Особливості виготовлення об'ємних форм фруктів та овочів.

Практична частина:

- виготовлення виноградини технікою кругового бісероплетіння;
- виготовлення листя та лози; оформлення гілки винограду;
- виготовлення яблучка, груші, помідора, огірка тощо;
- виготовлення листочків і стебел.

4. Листя простої форми, створення букету (6 год.)

Теоретична частина. Стилiзацiя форм. Збiльшення розмiру виробу. Окрема квіткa. Букет. Прийоми оформлення стебла. Композицiйнi прийоми створення букету. З'єднання окремих деталей за допомогою дроту i ниток у готовий вирiб.

Практична частина:

- з'єднання окремих пелюсток у квіткy, обмотування стебла нитками;
- плетіння листочкiв простої форми;
- поєднання квітiв з листям i створення букетiв.

5. Плетіння листя складної форми (12 год.)

Теоретична частина. Форми листочкiв. Стилiзацiя. Гiлка, виконана петельками.

Практична частина:

- виконання схем за зразком; виконання схем за предметом;
- плетіння за схемою, самостiйна побудова схем;
- плетіння листочкiв; плетіння гiлки петельками.

6. Плетіння спареним способом (10 год.)

Теоретична частина. Квіти складної форми. Схеми квітiв складної форми. Спарений спiсiб плетіння. Нарощування дроту.

Практична частина:

- виконання схем квітiв складної форми;
- плетіння спареним способом.

7.Обплетення предметів (вази, шкатулки та ін.) з використанням різних технік (10 год.)

Теоретична частина. Використання бiсеру для обплетення ваз, шкатулок, рамочок i т.д.

Практична частина:

- замальовування схем, виготовлення зразкiв;
- вибiр предметiв або виготовлення основи для обплетення;
- складання схеми, пiдбирання матерiалiв.

8. Новорічні іграшки (12 год.)

Теоретична частина. Народнi повiр'я про магiчну силу рiздвяних прикрас. Святкування Нового року та Рiздва у рiзних країнах. Прийоми виготовлення новорічних i рiздвяних прикрас. Роздiльне плетення частин виробу.

Практична частина:

- виконання схем; плетення ялинкових iграшок. Виконання схем. Плетіння ялинкових iграшок,снiжинок.

9. Виготовлення вітальних листівок (8 год.)

Теоретична частина. Вітальна листівка. Композиційне рішення виробу. Закони композиції: цілісність, типізація, підпорядкування єдиному задуму. Засоби композиції: ритм, симетрія, асиметрія, рівновага.

Практична частина:

- плетіння різноманітних елементів для створення композиції.

10. Бісероплетіння в народних традиціях (2) год.

Теоретична частина. Ознайомлення з використанням бісеру в прикрасах.

11. Морська композиція (10 год.)

Теоретична частина. Плетення однакових частин виробу. Плетення кораловим способом. Багатокольорове плетення. Складові частини панно.

Схеми плетення різнокольорових риб. Схеми плетення водоростей.

Основи композиції.

Практична частина:

- плетення виробів у вигляді різнокольорових риб;
- плетення виробів у вигляді водоростей і квітів водяних рослин;
- збирання панно.

12. Сучасні бісерні прикраси (16 год.)

Теоретична частина. Традиційні й сучасні бісерні прикраси. Техніка обвивання. Техніка мозаїчного полотна. Особливості застосування мозаїки при виготовленні прикрас.

Практична частина:

- виконання прикраси «Корали» за допомогою мозаїчного полотна;
- бісерна сіточка та її застосування;
- виготовлення нагрудної прикраси «Міні-гаманець» і чохла для мобільного телефону технікою «бісерна сіточка»;
- виготовлення ланцюжка й застібки для прикраси.

13. Оздоблення одягу бісерними виробами. (8 год.)

Теоретична частина Вимоги до матеріалу для вишивки на одязі, місце розміщення вишивки, особливості прання та прасування речей, що оздоблені вишивкою бісером. Перегляд фото і журналів.

Практична частина: Оздоблення літньої кофтинки брошкою.

14. Виготовлення «Знаків зодіаку» (14 год.)

Практична частина: Виготовлення схем та плетіння знаків зодіаку.

15. Бесіда з історії бісерного рукоділля. (2 год.)

Теоретична частина. Примірні тематика бесід з історії бісерного ремесла

1. Історія скляної намистинки.
2. Традиційні народні прикраси з бісеру.
3. Українські бісерні прикраси.

16. Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік. Відзначення кращих гуртківців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- історію виникнення та поширення бісерного рукоділля на території України;
- основи нанизування;
- класифікацію бісерних прикрас;
- виготовлення прикрас технікою мозаїки;
- техніку виготовлення писанок із використанням рубки та бісеру;
- виготовлення ланцюжків двома голками;
- технологію паралельного плетіння;
- основи кольорознавства;
- види орнаментів;
- основні принципи композиції;
- правила складання схем та орнаментальних композицій;

Вихованці мають вміти:

- нанизувати бісер різними техніками;
- виготовляти квіти з бісеру;
- виготовляти прикраси із бісеру;
- складати композиції з бісеру;
- гармонійно поєднувати кольори;
- розробляти схеми та орнаментальні композиції;
- оволодіти декоративною вишивкою бісером;
- самостійно добирати кольори для виробу;
- гармонійно поєднувати кольори;
- оформляти вироби з бісеру;
- оздоблювати бісером одяг;

Вихованці мають набути досвід:

- роботи в різних техніках бісероплетіння;

- виготовлення аксесуарів з бісеру;
- плетіння виробу по колу;
- плетіння гачком з бісером;
- складання схем плетіння виробів;
- створення композиції з бісеру;
- оздоблення одягу бісером;
- виготовлення писанок з використанням бісеру;
- виготовлення різних квіткових композицій та їх оформлення;

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН третій рік навчання (вищий рівень)

№ п/ п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичн і	практичні
1.	Вступне заняття. Історія виникнення бісеру. Види бісерного рукоділля.	2	2	—
2.	Основи композиції	2	2	
3.	Фантазійне бісероплетіння	2	2	

4.	Основні техніки плетіння бісером на дротяній основі	10	2	-
4.1	Ознайомлення з техніками плетіння бісерних скульптур на дротяній основі		-	8
5.	Створення новорічної композиції за власним задумом	10	2	-
5.1	Плетіння ажурних сніжинок		-	8
6.	Розроблення технологічної картини або схеми плетіння виробу	4	2	2
7	Виготовлення об'ємної картини «Подорож у країну казок»	8	-	-
7.1	Плетіння за зразком, іграшки за власною схемою, плетіння елементів картини			8
8.	Ознайомлення з технікою паралельного плетіння. Виготовлення Деревця щастя	6	2	
8.1	Плетіння деревця щастя з технікою паралельного плетіння			4
9.	Ознайомлення з технікою голчатого плетіння	8	2	6
10.	Бісерна флористика. Техніка плетіння по колу. Виконання квітки фіалки.	4	2	
10. 1	Виконання квітки фіалки			2
11.	Квіткова композиція «Традиційні квіти України»	10	2	
11. 1	Виготовлення квіткової композиції			8
12.	Виготовлення квітки, листочків і бутонів у техніці плетіння петлями.	6	-	6
13.	Виготовлення вітальних листівок	8	-	8
14.	Оздоблення одягу бісером	8	2	
14. 1	Виготовлення та оформлення одягу бісером			6
15.	Виготовлення листочка в техніці плетінні дугами	8	2	6
16.	Розробка схеми плетіння листочків в різних техніках плетіння	4	2	
16. 1	Листочків в різних техніках плетіння			2
17.	Виготовлення квітки в техніці «ялинка»	6	2	4

18.	Вироби декоративно-прикладного мистецтва з бісером та ін. матеріали	8	2	
18.1	Оформлення квіткові композиції			4
18.2	Вироби мистецтва з бісером			2
19.	Вишивка бісером у жіночому одязі	10	2	
19.1	Виготовлення аксесуарів жіночого одягу та оздоблення їх бісером			8
20.	Вишивка ікон. Виготовлення ікони та оздоблення її бісером	6	-	6
21.	Робота над проектом «Українські бісерні прикраси»	2	2	-
22.	Виготовлення та оздоблення її бісером. Виготовлення брошок і кулонів	10	-	10
23.	Підсумок заняття. Звітна виставка	2	-	2
	Разом	144	38	110

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1.Вступне заняття (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Знайомство зі зразками робіт, літературою, різновидами матеріалів (бісер, намистини, склярус, стрази, блискітки т.і.) Правила поведінки в колективі.

Робоча кімната. Розподіл робочих місць. Збори гуртківців. Історія виникнення бісеру. Види бісерного рукоділля. Інструменти й матеріали.

2. Основи композиції (2 год.)

Теоретична частина. Абстракція в композиції. Замальовки абстрактних композицій. Основи кольорових гармоній. Виховна година «Моя прекрасна Україно – квіток і сонця сторона»

Практична частина:

- індивідуальне створення композиції на теми: «Мовою квітів» тощо.
- Вирішення композиції у кольорі для подальшого виконання її бісером.

3.Фантазійне бісероплетіння (2 год.)

Теоретична частина. Особливості виготовлення сучасних бісерних прикрас в етнографічному стилі. Пояс, способи виготовлення з бісеру.

Практична частина:

- виготовлення сучасного пояса на основі схем народних силянок. Вибір узору, підбір матеріалів. Виконання бісером сучасного пояса в стилі Етно. Виконання основних складових пояса. Завершення виготовлення пояса, виготовлення зав'язок.

4. Основні техніки плетіння бісером на дротяній основі (10 год.)

Практична частина: Ознайомлення з техніками плетіння бісерних скульптур на дротяній основі. Складання плану проекту.

5. Створення новорічної композиції за власним задумом вихованців (10 год.)

Теоретична частина. Побудова схеми виробу «Символ року» за власним задумом вихованців. Складніші схеми плетення сніжинок.

Практична частина: плетення ажурних сніжинок; виготовлення виробів зі сніжинками, виготовлення новорічних композицій, іграшок, брелків, подарунків.

6. Розроблення технологічної карти або схеми плетіння виробу (4 год)

Практична частина: Виготовлення схеми плетіння виробу.

7. Виготовлення об'ємної картини «Подорож у країну казок» (8 год.)

Теоретична частина. Об'ємні іграшки. Схеми плетення об'ємних іграшок. Створення власних схем. Описання вихованцями власних схем плетення.

Практична частина:

- плетення за зразком;
- плетення іграшки за власною схемою;
- плетення елементів картини;
- об'єднання окремих фрагментів у картину.

8. Ознайомлення з технікою паралельного плетіння. Виготовлення Деревця щастя (6 год)

Практична частина:

Визначення завдань проекту. Вибір теми проектування, матеріалів. Ознайомлення з технікою паралельного плетіння.

9. Ознайомлення з технікою голчатого плетіння (8 год)

Практична частина :

- Виготовлення панно «Смородина», «Барбарис», «Грона Винограду», декоративний кущ, мімоза. Виконання ескізного малюнка проектного

виробу і виконаємо практичну роботу «Ознайомлення з технікою голчатого плетіння».

10.Бісерна флористика. Техніка плетіння по колу. Виконання квітки фіалки. (4год.)

Теоретична частина:Ознайомлення з технікою плетіння по колу. Формування умінь і навичок учнів.

Практична частина : «Техніка плетіння по колу. Виконання квітки фіалки».

11. Квіткова композиція «Традиційні квіти України» (12 год.)

Теоретична частина: Розповідь про колір в декоративних композиціях. Психологія кольору та гармонія кольорів.

Практична частина :

- квіткова композиція ;техніка квітів з бісеру (маки, ромашки, троянда, соняшник,мальва)

12. Виготовлення квітки,листочків і бутонів у техніці плетіння петлями. (6год)

Теоретична частина:Техніка плетіння петлями різних видів. Формування умінь і навичок учнів.

Практична частина :

- виготовлення квітки з листочками і бутонами в техніці плетіння петлями

13. Виготовлення вітальних листівок (8год.)

Практична частина :

- плетення іграшки за власною схемою;
- плетення елементів вітальних листівок;
- об'єднання окремих фрагментів.

14. Оздоблення одягу бісером (8 год.)

Теоретична частина:Вимоги до матеріалу для вишивки на одязі,місце розміщення вишивки, особливості прання та прасування речей, що оздоблені вишивкою бісером. Перегляд фото і журналів.

Практична частина :

- втілення інноваційних задумів при виготовленні творчих композицій;
- виготовлення та оформлення одягу бісером;

15.Виготовлення листочка в техніці плетінні дугами (8 год.)

Теоретична частина:Техніка плетіння дугами.

Практична частина :

- Виготовлення листочка в техніці плетіння дугами

16. Розробка схеми плетіння листочків в різних техніках плетіння (4 год.)

Теоретична частина:Формування умінь і навичок учнів.

Практична частина :

- Розробка схеми плетіння листочків у різних техніках плетіння

17.Виготовлення квітки в техніці «ялинка» (6год.)

Теоретична частина:Виконання проекту. Техніка плетіння «ялинка» по колу.

Практична частина :

- виготовлення квітки в техніці «ялинка»

18. Вироби декоративно – прикладного мистецтва з бісером та ін. матеріалами (8 год.)

Теоретична частина: Поєднання бісеру з іншими матеріалами при оздобленні виробів декоративно-прикладного мистецтва. Створення композицій із використанням різних матеріалів.

Практична робота:виготовлення робіт із використанням різних матеріалів; обмотування шнуром пляшки, склянки, вази тощо; виготовлення дзвоників та їхнє оформлення стрічкою, бісером,

19. Вишивка бісером жіночого одязі (10год.)

Теоретична частина: Особливості жіночого одягу. Вишивка стеклярусом. Сучасний одяг, вишитий бісером.

Практична частина :

- Виготовлення аксесуарів жіночого одягу та оздоблення їх бісером.

20. Вишивка ікон (6 год.)

Теоретична частина:Історія виникнення ікони.Іконографія Київської Русі.

Естетична та художня цінність ікон. Виготовлення ікон. Підбір кольорової гами.

Оформлення вишитої ікони. Виготовлення німба.

21.Виготовлення ікони та оздоблення її бісером. Виготовлення брошок і кулонів(10 год.)

Теоретична частина. Тканини і матеріали. Розмітка на тканині. Вивчення зразків вишивок. Вивчення схем вишивок. Прийоми виготовлення брошок і кулонів з вишивкою бісером.

Практична частина. Розмітка тканини. Вишивка за зразком.
Виготовлення ескізу, схеми творчої роботи. Вишивка за власною схемою.
Виготовлення брошок і кулонів із вишитих заготовок.

21.Робота над проектом «Українські бісерні прикраси» (2год.)

22. Підсумок (2год.)

Відзначення кращих гуртківців

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- історичні дані про бісерне мистецтво;
- основні теоретичні поняття й терміни бісероплетіння;
- правила організації робочого місця;
- правила безпеки роботи з інструментами та матеріалами;
- початкові прийоми основних технік низання;
- напрями роботи з бісером: низання, плетіння, ткацтво, вишивка, аплікація;
- способи плетення прикрас за народними зразками;
- способи плетення виробів з окремих деталей;
- закони і засоби композиції;
- особливості створення новорічної композиції;
- способи плетення ажурних виробів із бісеру та прийоми мозаїчного плетення;
- прийоми плетення об'ємних і круглих шнурів, спіралі;
- схеми плетення об'ємних іграшок;
- особливості плетення пасхальних яєць;
- техніку вишивання бісером, стеклярусом, пайетками;
- технологію виготовлення виробів з аплікацією;
- традиційні та новітні технології виготовлення бісерних прикрас;
- методи виготовлення об'ємних новорічних прикрас;
- прийоми ткання однією і двома голками;
- техніку вишивання бусами, ланцюжком, кораловим способом.

Вихованці мають вміти:

- читати та розуміти схеми;
- плести за схемою і зразком;

- створювати схеми виробів, зокрема, власні;
- описувати власні схеми плетення;
- володіти методами збільшення і зменшення малюнка виробу та прийомами перенесення малюнка на тканину;
- користуватися інструментами й матеріалами;
- вибирати матеріал для виготовлення виробу;
- виготовляти бісерні прикраси за власними схемами;
- плести вироби за допомогою дроту, ниток, однією голкою, двома голками, спеціального ткацького обладнання;
- створювати виразні композиції, зокрема власні, використовуючи образний характер виробів, гру світлотіні;
- виготовляти з бісеру квіти і плести стрічки до вінка;
- плести прикраси за народними зразками;
- плести пасхальні яйця;
- виготовити картину з бісеру за заданою темою;
- вишивати бісером, стеклярусом, пайетками;
- виконувати аплікацію бісером.

Вихованці мають набути досвід:

- розробки ескізу;
- виробу колірної гами бісеру, нитки або дроту;
- визначення сюжету, роботи з літературою;
- оформлення складних робіт на основі складених ескізів;
- оформлення виставки.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

1. **Аплікація** — нашивка (чи наклеювання) частин тканини, шкіри, хутра на основу.
2. **Бісер** — маленькі кульки та циліндрики зі скла, металу або пластмаси з наскрізним отвором для низання.
3. **Стеклярус** — шматочки скляної трубочки довжиною 5-10 мм.
4. **Рубка** — стеклярус довжиною 2-3 мм.
5. **Плетіння в «одну голку»** — нанизування бісерин одна до однієї.
6. **Плетіння у «дві голки»** — нанизування бісеринок на нитку з голками на обох кінцях, які перехрещуються в місцях з'єднання.
7. **«Мозаїка», або «шахи»** — нанизування бісеринок вручну в шаховому порядку (через одну).
8. **«У хрест», або «хрестик»** — нанизування ланцюжків і густої сітки з хрестоподібним розміщенням бісеринок.
9. **«Переплітання», або «плетіння»** — нанизування бісеринок на декілька НИТОК, з'єднаних на одному кінці вузлом, і переплітання їх між собою під прямим або гострим кутом за задуманим візерунком.
10. **«У стовпчик»** — нанизування виробів у вигляді круглих або квадратних шнурів.
11. **«Спіраль»** — круглий шнур, винизаний «у стовпчик», виготовляють з бісеру, або з бісеру та стеклярусу.
12. **Ткання** — виготовлення виробів на верстаті з нитяною основою, де роль човника виконує голка з ниткою з нанизаними на неї бісеринками.
13. **Тканий верстат** — станок для виготовлення тканого виробу.
14. **Орнамент** — візерунок, побудований на ритмічному повторенні й симетричному розміщенні геометричних елементів або стилізованих рослинно-тваринних мотивів.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РОБОТИ ГУРТКА БІСЕРОПЛЕТІННЯ

Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>	
Набір бісеру	20 к-т
Набір стеклярусу	20 к-т
Набір ниток № 80-100	10 к-т
Набір капронових ниток № 80	10 к-т
Моток льоски	20 шт.
Калька під олівець	2 рулона
Клей ПВА	10 шт.
<i>Верстати</i>	
Верстат для ткацтва бісером настільний (100 х 500 мм)	20 шт.
<i>Пристосування</i>	
Набір рамок	20 к-т
<i>Інструменти</i>	
Голка для бісеру	40 шт.
Голка звичайна	20 шт.
Наперсток	20 шт.
Ножиці побутові	20 шт.
Лінійка дерев'яна 300 мм	20 шт.
Лекало	20 шт.
Пензлик	20 шт.
<i>Схеми плетіння виробів з бісеру</i>	
Види плетіння	1 к-т
Вишивка бісером	1 к-т
Плетіння бісером	1 к-т
Правила техніки безпеки	1 к-т
<i>Картки для індивідуальної роботи</i>	

Список джерел

1. Артамонова Е. Бисер, практическое руководство. — М.: Эксмо, 2005.
2. Бондарева Н. И. Цветы из бисера. — Ростов-на-Дону: Феникс, 2004.
3. Виноградова Е. Бисер для детей. — М.: Эксмо, 2004.
4. Волкова Е., Ткаченко Т. Бисер для начинающих. — Ростов-на-Дону: ИД ВЛАДИС, 2004.
5. Гашицкая Р., Левина О. Вышивка бисером. — Ростов-на-Дону: Проф-Пресс, 2004.
6. Котова И. Н., Котова А. С. Волшебная игла. — СПб.: МиМ, 1998.
7. Котова И. Н., Котова А. С. Очарование цепочки. — СПб.: МиМ, 1998.
8. Котова И. Н., Котова А. С. Секреты мастерства. — СПб.: МиМ, 1998.
9. Котова И. Н., Котова А. С. Возрождение славянки. — СПб.: МиМ, 1998.
10. Кузнецова Н. Бисероплетение для девочек. — М.: Внешсигма, 2001.
11. Литвинец Э. Н. Забытое искусство. — М.: Знание, 1992.
12. Литвинец Е. М. Чарівні візерунки. — К.: Радянська школа, 1985.
13. Лындина Ю. Фигурки из бисера. — М.: Культура и традиции, 2004.
14. Ляукина М. Бисер. — М.: АСТ — Пресс книга, 2004.
15. Нилова И. Модные фенечки из бисера. — М.: Внешсигма, 1999.
16. Носырева Т. Г. Игрушки и украшения из бисера. — М.: АСТ Астрель, 2003.
17. Петрунькина А. Фенечки из бисера. — СПб.: Кристалл, 1998.
18. Тимченко Э. Бисерное рукоделие. — СПб.: Русич, 2005.